

TÉMA IN

in.ihned.cz/tema

FOTO: ARCHIV

Scénu narození Ježíše Krista v jeslích ztvárňují lidoví umělci křesťanských zemí vždy po svém. Betlémy v Anglii (na snímku), Portugalsku nebo třeba na Ukrajině se tak od sebe často nápadně liší.

připomínat, že jaro už není daleko. Dochovala se také tradice líbání se pod jmelím, která má kořeny v druidských rituálech.

Anglie je jednou ze zemí, kterým vděčíme za vánoční koledy. Ve středověku se krajem potulovaly skupiny pěvců (tzv. waits) a zpívají koledy, šířily vánoční náladu. Angličtina má pro koledu slovo carol, což znamená píseň radosti. Většina koled, které známe dnes, pochází z 19. století. Zajímavostí je koleda nazvaná Good King Wenceslas, v níž se zpívá o dobrém českém králi Václavovi.

24. prosince probíhají podobně jako v jiných zemích dvě mše: během odpolední, určené dětem, se zpívají koledy, případně je na programu krátká hra o narození Jezulátka. Později, okolo jedenácté hodiny večerní, chodí dospělí na „půlnoční“ mši, na které společně přivítají Christmas Day (Vánoční den). V průběhu večera (Christmas Eve) se zdobí kostely a domy, lidé večer chodí popíjet a veselit se s přáteli.

Později v noci přichází Father Christmas (Duch či Otec Vánoc) nadělovat dětem dárečky pod stromeček a do vánočních punčoch. Od roku 1870 si děti věší punčochy k postelím nebo na krbovou římsu. Tradice se odvíjí od legendy, která tvrdí, že když jednou Father Christmas lezl komínem, vypadly mu z kapsy zlaté mince. Nebýt punčoch, které se zrovna sušily u krbu, propadly by mince krbovým roštem a byly by nenávratně ztraceny.

Father Christmas přijíždí na saních tažených soby – děti mu nechávají jako proviant brandy, sobům mrkev. „Příbuznost“ se Santa Clausem není nikterak náhodná – právě z Anglie si jej osadníci přivezli do Nového světa. Původně mívval různé podoby, od vytáhlého chlapíka po elfa. Jeho kabátek byl nicméně zelený, symbol nadcházejícího jara. Ve 30. letech 19. století jej však společnost Coca-Cola převlékla do své červené barvy, která mu už zůstala. Jméno Santa Claus po-

chází z holandštiny (Sinter Klaas) a jedná se vlastně o sv. Mikuláše.

Svá vánoční přání děti svěrují dopisům, které pak místo do poštovní schránky hodí do krbu. Otci Vánoc údajně čtení kouře nečiní vůbec žádné potíže. Ráno 25. prosince si děti i dospělí rozbali dárky, během poledne se sjede zbytek rodiny (klidně i 20 až 30) a popíjí Buck's Fizz. V poledne má britská královna tradiční vánoční projev a brzy odpoledne se začíná servírovat výše zmiňované menu s krocanem.

Zajímavou součástí svátečního hodování je Christmas Cracker – jsou to balíčky podobné velkým bonbonům, které účastníci vánoční večere zvláštním způsobem společně rozbíjí: usazení kolem stolu překříží ruce a chytí se crackeru svého souseda po levici. Po prasknutí balíčku z nich vystřelí vánoční stuhu a vypadnou drobné hračky, papírové koruny a roličky s příběhy či vtipy, které se

následně předčítají. Papírové koruny zdobí hlavy stolovníků až do konce vánoční večere.

Anglické legendy také hovoří o obětování kance bohu Freyovi (o kterého se ostrované dělí díky společným kořenům s Němci) a o preparování kančí hlavy pro vánoční tabuli, což trvalo déle než týden. Jiné vysvětlení ovšem přináší příběh jistého studenta z Oxfordu, kterého na Štědrý den napadl kanec. Na obranu použil Aristotelovu knihu, kterou zvířeti zarazil do chřtánu. Jelikož o ni nechtěl přijít, rozhodl se kanci uříznout hlavu, kterou potom přinesl zpět na univerzitu. Tam si na ní v rámci vánoční večere všichni moc pochutnali.

Španělsko

Štědrovečerní večere se ve Španělsku liší podle kraje a tradic, ale v zásadě lze říci, že neexistuje jen jedno typické štědrovečerní jídlo. Převažují ryby (pražma, mořský okoun, platýz, humr aj.), mořské plody, které v té době dosahují astronomických cen (krevety, vilejši, mušle aj.) a jehněčí či krutí maso. →

22. prosince ve Španělsku všichni sledují losování velké vánoční loterie zvané El Gordo.

FOTO: BLOOMBERG